

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici. Dopisi se ne vračajo. — Štev. pri čekovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

LETO IX.

Telefon št. 552.

LJUBLJANA, 13. novembra 1926.

Telefon št. 552.

ŠTEV. 133.

Dr. F. Windischer:

Stanovanjsko vprašanje.

Kdor danes razpravlja o stanovanjskem vprašanju, se giblje v občutljivem okolju. Pred seboj ima tri velike skupine: Hišne posestnike, ki so polni nevolje, ker imajo dolgo dobo trdo vezane roke. Hišne najemnike, katerih velik del ščiti še zakon in jim tudi po dopustnem povišanju še priznava ugodnostno najemščino. Nesrečno skupino tistih, ki so brez stanovanja in si žele izboljšati neljub položaj. Čim dalje smo od vojne in čim bolj napredujejo normalne prilike, tem težje je najti zadovoljivi izhod iz dobe zaščite v slobodno razpolaganje s stanovanji. Nedavno smo v naši državi dobili nov stanovanjski zakon, kateri napoveduje za november 1. 1927 konec stanovanjske zaščite. S tem dejstvom je treba računati in se pripravljati na položaj, ki nastopi prihodnje leto ob Vseh Svetih. Rešitev vprašanja po novem našem stanovanjskem zakonu je dejansko drzen poizkus in je tu in tam resen dvom, ali bo ob napovedanem terminu mogoče praktično izvesti trdo določilo zakona. Imeti je pa treba pred očmi, da je pri nas mnogo odločnosti v takih vprašanjih, pa je dobro vsled tega, da pogledamo tudi grenki resnici v obraz. Zle posledice bi moglo roditi, ako bi se lahkoverno zanašali, da ob danem roku vendar ne pride do uresničenja zakona, ki ustvarja bistveno druge prilike. Ko pride zakon do veljave in nastopi slobodno razpolaganje s stanovanji, je na vsak način računati s tem, da pride do velikih izprememb. Poznavalci dejanskih razmer so mnenja, da bo velikih in večjih stanovanj dovolj na razpolago, ker je razmeroma šibka plast tistih najemnikov, ki zmorejo visoke najemnine, recimo do zlate paritete. Krog takih stanovanjskih interesentov bo v naših prilikah celo še manjši, ker gospodari gospodarska kriza in dohodki v obče padajo. Mnogo najemnikov, ki imajo danes stanovanja iz različnih razlogov večja nego odgovarjajo njihovim dohodkom, bo po sili razmer prisiljenih, da se utesne glede svojih stanovanj. Vse pa tako kaže, da hišni posestniki ne bodo doživeli uresničenja svojih pričakovanj glede dosežne najemnine tudi ob času slobodnega razpolaganja. Marsikateri bo razočaran in bo vesel, da dobi dobrega najemnika, pa bo treba popustiti od pretiranih zahtev. Kakor je bilo vedno tudi v normalnih prilikah in je tudi v deželah, ki niso bile v svetovni vojski, je treba računati z dejstvom, da bo posebno veliko povpraševanje za mala in majhna stanovanja. Na vsak način bo likvidacija starega položaja prinesla mnogo pojav, katerih si pregoreči lastniki niso obetali. Prazne hiše pa nikdo ne želi imeti.

Predvidno in umestno je, da pospešujemo in poživljamo graditev novih stanovanjskih objektov kar le mogoče. Pri tem je v interesu stvari same, da se velike občine drže praktične smeri in skušajo za obseg svojega ozemlja doprinašati k zboljšanju položaja. V Ljubljani je dejansko zadnje čase gradbena delavnost precej živahna in bi se reklo delati krivico naši največji občini, ako bi zanikali ali prezrli dejstvo, da se je v stanovanjskem pogledu mnogo storilo. Velikih stanovanjskih poslopij, takozvanih najemniških kasarn, se dejansko ne zida. Take stavbe so redka prikazen, ker zlasti manjka podjetnosti privatnega kapitala. Mestna občina sama pa je mno-

go storila in tudi privatna podjetnost je hvalevredna, samo da po sili dejanskih razmer gradi majhne stanovanjske objekte. Težava za stanovanja, želja po neodvisnosti, pa tudi dokaj živahno razpravljanje stanovanjskega vprašanja zanaša zanimanja med ljudi in jih navaja, da gradijo. Koristno in hvalevredno je tudi prizadevanje tistih, ki so se združili v zadruge v ta namen, da pridejo do težko pogrešanega stanovanja. Dasi je dejansko precej novega razpoloženja še za graditev stanovanjskih hiš v krogu zasebnikov, v krogu zadrug in tudi na strani mestne občine, je vendar dobro in potrebno, da se resno razmišlja in skrbno pripravljajo akcije in podjetja, katera vodijo, do čim živahnejše gradbene delavnosti v naših krajih. Ob vsi dobri volji občine, zasebnikov in stanovanjskih zadrug je v oči gled dejstva, da je blizu nevarni termin, ko nastopi po sedanjih predpisih zakona sloboda za hišne posestnike, prav posebno umestno, da se razmišlja o tem, kako bi bilo dobiti in zbrati potrebna večja sredstva za namene fonda, kateri bi omogočal postaviti stanovanjska poslopja v najbližji bodočnosti za velike potrebe, ki jih imamo. Pretiranih programov in preveč tveganih načrtov je v današnjih težkih časih treba se izogibati. Ali je na drugi strani vendar neodložno potrebno, da se računa z novimi težkimi prilikami in pravočasno v mejah praktične izvedljivosti misli na graditev stanovanj v večjem obsegu po določenem načrtu. V tem pogledu gre velikim občinam vodilna vloga. One morajo biti

ANKETA O BORZNEM ZAKONU.

V Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani se je vršila v četrtek, ne 12. t. m. anketa o načrtu borznega zakona. Anketo je otvoril zbornični predsednik g. Ivan Jelačin ml., povdarjajoč, da tiči glavna hiba načrta v določilu, po katerem bi se smelo, ako se načrt zakonit, trgovati z valutami in devizami samo na borzah v Zagrebu in Beogradu. Napeti je treba vse sile, da se to določilo iz načrta izloči. Prečitala in odobrila se je nato tozadevna spomenica, že poslana od zbornice na inicijativo borznega upravnega sveta vsem merodajnim faktorjem. Predsednik Zveze industrijecev g. D. Hribar je v izčrpnem govoru naglašal, da pomenj določilo, po katerem bi bilo prepovedano, da se da ljubljanski borzi za blago in vrednote koncesijo za trgovanje z valutami in devizami, skrajno preziranje gospodarskih interesov Slovenije. Proti takemu preziranju moramo odločno protestirati. Izvajanjem se je pridružil predsednik Društva denarnih zavodov gen. ravnatelj Tykač, ki je povdarjal, da zahtevajo odlični interesi, tako gospodarskih kakor konsumentskih krogov Slovenije, da se dovoli ljubljanski borzi čimprej trgovanje z devizami in valutami. Sledila je nato po poročilu tajnika dr. Plessa debata o posameznih točkah načrta. Debate so se udeležili gg. gen. ravnatelj Tykač, ravn. dr. Slokar, D. Hribar, dr. F. Windischer, dr. Dobrila, dr. Golia, Knez. Zaključke ankete bo zbornica predložila ministrstvu trgovine in industrije.

EKSPORTNO ZAVAROVANJE V AVSTRIJI.

Študijski odbor za vprašanje eksportnega zavarovanja v Avstriji je na seji odobril predlog tehniškega odbora in je obenem določil temeljne obrise te nove kupčijske vrste. Kreditno zavarovanje bo vodila akcijska družba, ki se bo pečala

temelj in oporišče za take akcije, če naj bodo zadostno velikopotezne. Izkravetvi pri tem občine ne smejo in je krivo zahtevati stanovanja po nemogoče nizki ceni. Od realnosti se ne kaže odmakati. Velikim občinam pa je vendar mogoče dokaj koristnega napraviti in se pri tem okoristiti tudi prispevkov iz raznih fondov, kateri so se nabirali za slične svrhe. Iz normalnih svojih dohodkov bo najboljša vodena občina težko mogla dati na razpolago dovolj velika sredstva. Misliti bo pač treba na ustanovitev in na nabiranje gotovega fonda po določenem načrtu in programu ter iskati v izrednih prilikah za ta fond posebnih virov. Samo z dobrovoljnostjo in prostovoljnostjo ne bo šlo in treba bo odločiti se za ukrepe in sklepe, kateri bodo omogočali pritegniti k prispevanju tudi tiste, ki bi sami od sebe ne bili pripravljani za prispevke takemu fondu. V tem pogledu je bil že govor o različnih načrtih in predlogih, katerim ne gre kratkotamo odrekati izvedljivosti in zdrave zamisli, marveč je edino pravilno, da se jih vzame v resen pretres in jih priproji tako, da ne bo v praksi nezmagljivih trdot. Kakor pa razmere pri nas stoje, je na vsak način, če hočemo ostati na realnih tleh, omejiti taka stremeljenja in taka podjetja na ozemlje posamezne občine. Občina kot taka ima tudi legitimacijo za to, da trka s svojimi zahtevami za tako akcijo pri državi in pri fondih, ki so v njeni upravi. Ob dobri volji, ob stvarnosti in resnosti bo marsikaj zmoeči, samo moramo v tem vprašanju najresnejše perečnosti odložiti vsako demagogijo.

samo s tem in z nobenim drugim zavarovanjem. Višina delniške glavnice znaša 5 milijonov šilingov. A kupčije z Rusijo niso v tem načrtu.

BORZNA SODIŠČA NA OGRSKEM.

Borzni krogi zahtevajo reformo delovanja borznih sodišč. Posamezni senati so z delom preobloženi in ostaja zmeraj več zaostanka, tako da je ravnateljstvo borze uvidelo potrebo reforme. Člani borze zahtevajo, da se poleg mož gospodarskega življenja pokličejo v posamezne senate tudi juristi in želijo, da poleg borznih svetnikov oddasta pri razsodbi svoj glas tudi dva sodnika ali dva druga poklicna jurista.

ANGLIJA IN ŽELEZNI KARTEL.

Ravnatelj londonske industrijske zveze jekla in železa Sir Laker je govoril te dni o vprašanju kartela za angleške producente. »Times« proročajo, da je dejal: »Glavno vprašanje je, če se bodo angleški producenti priključili evropski ali ameriški skupini. Boljše je, da bi se priključili ameriški skupini, ker ima Amerika dosti dela s preskrbo ogromne domače porabe in bi torej za eksport ne prišla toliko v poštev.«

ZBOLJŠANJE OGRSKEGA GOSPODARSKEGA POLOŽAJA.

Brezposelnost gre stalno nazaj; v lanskem septembru je znašalo število brezposelnih 26.600 oseb, v letošnjem avgustu 24.300, v septembru pa 21.330. Trgovina si je opomogla. V avgustu je bilo 139 insolvent, v septembru samo še 103, in sicer 15 konkurzov in 88 prisilnih poravnav; v januarju je bilo še 359 insolvent, od sedaj naprej stalno padajo. V poštni hranilnici so naložili v septembru 170 milijard kron, izplačali so jih 150 milijard; skupna naložba v poštni hranilnici je znašala na koncu septembra 2408 milijard kron.

Program za zgradbo novih železnic v Sloveniji.

Kakor smo že poročali, se vrši dne 2. t. m. pri prometnem ministrstvu v Beogradu konferenca, ki naj določi program za zgradbo novih železnic v naši državi za dogledno bodočnost in razpravlja o kritju gradbenih stroškov.

Na konferenco so povabljeni vse gospodarske korporacije iz naše države, med temi tudi Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani, ki je dne 11. novembra t. l. sklicala interesente na predkonferenco, ki se je ob častni udeležbi vršila v posvetovalnici Kranjske hranilnice.

Predkonferenco je vodil prov. zbornični predsednik g. Jean Schrey, ki je uvodoma pozdravil vse navzoče, imenoma zastopnike velikih županov ljubljanske in mariborske oblasti in železniških direktorij v Ljubljani in v Zagrebu ter naprosil zborničnega tajnika g. Mohoriča, da poda poročilo.

G. Mohorič poda historijat dosežanih prizadevanj za gradbo novih železnic v povojni dobi, posebno izza zadnje velike železniške konference, ki se je vršila l. 1920 v Beogradu. Prilike so se izza tega časa izpremenile in takrat določeni program je treba revidirati. Od prog, ki jih predvideva železniški program iz leta 1920, se je zgradila samo proga Ormož—Murska Sobota, dočim se gradba proge Krapina—Rogatec nahaja še v študiju in se bo kredit, določen za to progo, porabil v druge namene. Za Slovenijo je v prvi vrsti potrebno, da se pregradi postaja Zidani most in rekonstruira proga Zidani most—Zagreb—Beograd, doljenjske železnice pa, ki predstavljajo izhodišče srednje Evrope na Kvarner, pa je treba pretvoriti v glavno progo II. vrste.

V nadaljnjih izvajanjih je poročal o študijah višjih železniških uradnikov ing. Vaškoviča in načelnika Milenkoviča o železniškem programu naše države. Vaškovič se v svoji knjigi zavzema za proge Št. Janž—Sevnica in za zvezo Slovenije z morjem preko Broda-Moravice, dočim smatra Milenkovič, da moramo vpoštovati tudi progo Rakek—Reka na italijanskem ozemlju, ker meni, da se mora meja v doglednem času v toliko izpremeniti, da pride ta proga v našo upravo.

Končno omenja g. Mohorič tudi načrta za kritje gradbenih stroškov, glede katerih so mnenja deljena. Dočim zastopajo eni stališče, da so pogoji za posojilo, katero se nam ponuja iz Južne Amerike, pretrdi in da bi naj izkušali stroške pokriti z notranjim posojilom, so drugi zopet mnenja, da brez zunanjega posojila ne bo mogoče izvesti železniškega programa. Milenkovič je na primer v svoji študiji mnenja, da naj bi se stroški pokrili s prisilnim notranjim posojilom, katerega naj bi podpisal proti 8% za dobo 50 let vsak davkoplačevalec toliko, kolikor plačuje neposrednega davka.

O poročilu se je razvila živahna debata. Prvi je govoril pomočnik direktorja državnih železnic v Ljubljani gosp. ing. Sch nell er, ki je poudarjal, da mora biti vodilna misel našega železniškega programa povečanje kapacitete sedanjih prog. V tem oziru prihaja v prvi vrsti v poštev proga Zidani most—Beograd, ki v sedanjem stanju ne ustreza izpremenjenim prilikam. V drugi vrsti šele se moramo brigati za graditev zvez že obstoječih prog in za graditev transversalnih prog. Za najnujnejše smatra zgraditev proge Št. Janž—Sevnica in Kočevje—reška proga. Glede zadnje smatra, da naj bi šla preko Broda-Moravice, dasi priznava da je teren na območju te proge precej

slab. Predno se odločimo za eno ali drugo graditev zveze na reško progo, moramo poznati vse detalje. Odločitev, katera zveza naj se izvede, naj se pridrži posebni tehnični komisiji. Po njegovem mnenju je za interese Slovenije važna tudi proga Varaždin—Koprivnica in Bihać—Zrmanja, da bi ne tekla po ozemlju Slovenije.

Nato je podal daljše poročilo pomočnik direktorja državnih železnic v Zagrebu g. ing. Klodić, ki uvodoma poroča o poteku analogne predkonference v Zagrebu. Jadranska železnica Split—Beograd, za katero se zavzemajo južno-ameriški izseljenci, bi stala okoli 80 milj. dolarjev. Vprašanje je, ako nam kaže graditi to železnico, kajti namesto nje bi mogli z istimi stroški zvezati Slovenijo z morjem, graditi unsko železnico in progo Sarajevo—morje. Govornik je nato obravnaval gradbo zveze Slovenije z morjem in se izrekel proti zvezi preko Broda-Moravice, ker je teren ob tej trasi tako nesiguren, da nikakor ne kaže riskirati gradbe. Končno je g. ing. Klodić apeliral na solidarnost, kajti le če bomo nastopali s svojimi zahtevami solidarno, smemo upati na uspeh.

Dvorni svetnik g. dr. Stare kot zastopnik velikega župana mariborske oblasti naglašja, da je Slovenija v svojih gospodarskih interesih enotna. Obe slovenski oblasti trpita, ker nimata pravega dohoda na morje. Mariborska oblast ima ves interes, da se ji čimprej omogoči krajša in pripravnejša zveza z morjem. Specijelno pa ima interes tudi na graditvi proge Pragersko—Rogatec—Krapina, ki bi pot v Zagreb izdatno skrajšala, in na graditvi proge Rečica na Paki—Kamnik. Za vzhoden del mariborske oblasti bi bila važna tudi železniška zveza Varaždin—Koprivnica.

Zbor. tajnik g. Mohorič poroča na to, da sta došla na predkonferenco dva brzojava iz Gornjega grada, od sreznega poglavarja in od načelnika okrajnega zastopa, ki se zavzemata za graditev proge Rečica ob Paki—Gornji grad.

Nato je prof. ing. Hrovat v daljših izvajanjih naglašal potrebo, da se naša prometna politika usmeri v en sistem in da se vsaj nove železnice gradijo po enotnem sistemu. Pozornost je treba posvečati tudi v gornjem ustroju in v splošnem prenehati s »sparsistemom« pri gradbi novih železnic. Proga Jesenice—Niš, po kateri gre mednarodni promet, naj se gradi dvotirno, na njo pa zvežejo naša pristanišča.

V imenu udruženja inženjerjev sekcije Ljubljana je podal izjavo ing. Kavčič. Udruženje zahteva za prvo etapo glavno progo Kočevje—Cromelj—Lukovdol—Moravice. Istočasno naj se gradi proga St. Janž—Sevnica. Za drugo etapo priporoča graditev proge Novo mesto—Brežice—Pragersko. Graditev proge Krapina—Rogatec in Varaždin—Koprivnica Udruženje ni vzelo v program, ker je to storilo že zagrebško Udruženje.

G. Schrey poudarja nujnost proge Krapina—Rogatec, ki je že trasirana, kar je veljalo že ogromne denarje, vendar pa se vedno bolj čujejo glasovi, da se ta proga ne bo gradila, češ da se je za njo dovoljeni kredit porabil v druge svrhe.

Na to je podal izjavo zastopnik velikega župana ljubljanske oblasti g. vladni svetnik Grasselli, ki se izreka za že uzakonjene proge. V istem smislu so oddali svoje izjave tudi zastopnik Kmetijske družbe ing. Lah, zastopnik Delavske zbornice g. Uratnik in zastopnik rudarskega glavarstva g. ing. Pehani, ki je iz rudarskega stališča priporočal graditev prog Krapina—Rogatec—Pragersko in Kamnik—Rečica ob Paki.

Zastopnik mestne občine ljubljanske g. dr. Fuč se izreka za zvezo Slovenije z morjem, v ostalem pa vztraja na izjavi, katero je podal na svojem šestem sestanku interesentov v Novem mestu.

Zastopnik Zveze industrijcev v Ljubljani g. dr. Golija izjavlja, da smatra Zveza za nujno potrebno, da se popolni glavna proga in da se zveže Slovenijo z morjem, po katerem načrtu, naj se to izvrši, naj se pa odloči na konferenci sami, ki se bo vršila v Beogradu. Po njegovem mnenju ne gre, da bi načrt, ki predvideva zvezo preko Broda, pustili krafkonalno pasti.

Zastopnik Trboveljske premogokopne družbe g. Pišlar se ne izreka za na-

ben načrt. Družba ima edino interes, da dobimo najkrajšo in najcenejšo zvezo z morjem.

Zbornični član g. Lenarčič je na to v daljših izvajanjih obravnaval finančno stran železniškega vprašanja. Poudarjal je da imamo interes na dobrih železniških zvezah. Pri tem pa ne smemo misliti samo na nove gradbe, ampak v prvi vrsti na to, da spravimo v poraben stan, kar že imamo. Sele ko bodo naše že obstoječe proge res porabne, bi smeli misliti na gradbo novih prog, če bomo imeli za to na razpolago potrebna sredstva. Misliti pa moramo še preje, da uredimo naše državno gospodarstvo, ki ni ravno vzorno. Kjer nastopa država kot podjetnik, skoro povsod izkazuje deficit. Po njegovem mnenju bi bil železniški promet v privatnih rokah veliko boljši.

Na to je podal zbornični tajnik g. Mohorič kratak resumé, v katerem se je dotaknil tudi finančnega vprašanja in vprašanja lokalnih železnic, katere je država ob prevratu vzela v eksploatacijo.

Po njegovih izvajanjih je govoril še ravnatelj Zadrudne zveze g. A v s e n e k, ki se je pečal s finančno stranjo železniškega vprašanja. Glavno je, da se jenja

z dosedanjim načinom pokrivanja investicijskih stroškov iz tekočih sredstev. Za gradbo železnic nimamo doma materiala. Od gradbenih stroškov za nove železnice odpade približno 40% na material, ki ga nabavljamo v inozemstvu. V interesu naše plačilne bilance moramo torej stremeti za tem, da vsaj en del gradbenih stroškov pokrijemo z inozemskim posojilom. Pogoji za zunanje posojilo so sedaj trdi. S smotrenim gospodarstvom si moramo šele pridobiti zaupanje inozemstva. Zunanji kapital nam je neobhodno potreben, sme se mu dovoliti vpliv na gospodarstvo, ne sme se mu pa dovoliti, da preveliko zasluži. Da si pa pridobimo zaupanje inozemstva, se mora predvsem likvidirati vprašanje naših lokalnih železnic.

Sklepno besedo je imel zborn. tajnik g. Mohorič, ki je med drugim omenjal, da se imamo samo poštrevnosti našega prometnega osobja zahvaliti, da naš promet vsaj toliko še funkcionira.

Nato je zborn. prov. predsednik g. Schrey zaključil konferenco z zahvalo na navzoče in zagotovi, da bo zastopnik zbornice pri prometni konferenci v polni meri tolmačil vse iznešene zahteve.

Razdelitev kvot surovega jekla.

Iz Luksemburga javljajo razdelitveni načrt produkcijskih kvot za dežele, udeležene pri Mednarodnem jeklenem kartelu. Razdelitev kvote zahteva že zato kompliciran načrt, ker se delež posameznih dežel pri spremembi skupne produkcije kartela ne izravna

Letna produkcija	25.287	26.287	27.287	28.287	29.287	32.000
Nemčija	40.45%	40.75%	41.57%	42.94%	43.17%	43.17%
Francija	31.89%	32.16%	31.98%	31.29%	31.18%	31.18%
Belgija	12.57%	12.21%	11.87%	11.60%	11.60%	11.56%
Luksemburška	8.55%	8.60%	8.52%	8.33%	8.30%	8.30%
Saarsko okrožje	6.54%	6.28%	6.08%	5.84%	5.78%	5.78%

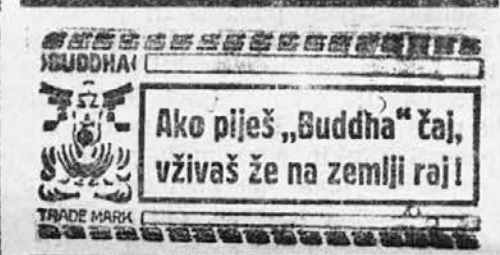
Sešteli smo odstotke in se ne ujemajo čisto na 100, zlasti ne tretja vrsta; sicer pa stotinke itak ne pridejo dosti v poštev. Opetovano smo v »Trgovskem listu« pisali o osnovni produkcijski množini in kako se bo z leti stopnjevala. Tedaj so mislili na pristop srednjevropskih dežel, Švedske itd., in so pustili med naračunjeno in med možno produkcijo velik presle-

dek, ki naj bi ga izpolnile na novo pristopajoče države. Belgijska poročila pa pravijo sedaj, da je vsled popolnega izostanka angleške produkcije sklenil kartel, da se takoj sedaj začne z maksimalno produkcijo 32 milijonov ton. V ta namen je sklicana sedaj konferenca. Kajti, če pristopijo nove države, bo treba maksimalno produkcijo spet dvigniti.

prvega sodišča, da je toženčev sin V. imel samo pooblastilo, sklepati v mlevskih izdelkih, ne pa v žitaricah in še to le s pridržkom odobritve sklepa s strani toženca samega. Ta ugotovitev pa nima pomena glede na pravni posej, ki ga je V. sklenil za toženca s tožečo stranko. Po sprejetih dokazih je V. lastnoročno izpolnil obrazec sklepne pisma in stranki sta edini v tem, da se je V. tedaj nahajal kot toženčev pooblaščenec na kupčijem potovanju za toženca in da je pokazal polno knjigo sklepnih pisem v namenu, da izkaže svoje legitimacijo; ta sklepna pisma so bila vsa podpisana po njem. Da bi se bilo pri tem govorilo o vsebini pooblastila V.-jevega ali da bi V. bil pokazal pooblastilno listino, priložilo 12, tožnici ob sklepu, toženec niti ne trdi. Upravičeno je torej tožnica imela V.-ja za toženčevega potnika po čl. 47 in 49 trg. zak. Po teh določbah je pa bil V. po zakonu pooblaščen skleniti za toženca tudi kupčijo v žitaricah in brez ozira na dani mu pridržek toženčeve naknadne odobritve. Saj spada tudi prodaja žitaric v obrat toženčevega podjetja. Po zakonu je torej V. bil pooblaščen skleniti to pogodbo obvezno za svojega očeta, toženca. — Ker je pa prvo sodišče nadalje pravilno ugotovilo, da se je tedaj dogovoril za veljavnost tega sklepa še poseben stvarni pogoj (bančne garancije), ki se pa ni uresničil, je zavrnitev tožbenega zahtevka vendar opravljena in v stvarnem ter pravnem pogledu zakonu ustrežna.

Revizijsko sodišče je revizijo zavrnilo, toda ni se izreklo v vprašanju pooblastila, ker tega vprašanja toženec v reviziji ni več pokrenil.

R. St.

Industrija.

Nemški papir bo padel. Papirna komisija zveze nemških časniških založnikov in zveza tovarn za izdelovanje časniškega papirja sta se pogajali o enotni ceni časniškega papirja od 1. januarja 1927 naprej. Pogajanja so se definitivno razbila. S tem je zopet ustvarjen predvojni položaj z vsakokratnimi pogajanjimi med založniki in dobavitelji. Ker je sedaj časniškega papirja na trgu preveč in ker je Italija šele sedaj zvišala zlato carino za papir, ki bo otežkočila izvoz nemškega časniškega papirja v Italijo, je računati s tem, da bo padla po 1. januarju cena papirja celo pod 29 feunigov za kilogram, koje svoto so že založniki sami ponujali. Ta vest prihaja iz Berlina.

Angleži in Nemei. Drugi sestanek angleških in nemških industrijalcev, ki so se pred par tedni sestali v Romseyu, se bo vršil v aprilu 1927, in sicer skoraj gotovo v kemični tovarni nemškega tajnega svetnika Duisberga. To je nekaj drugega kakor pregovori, ki se bodo vršili v začetku decembra v Londonu med zastopniki državne zveze nemške industrije in med odnosno angleško organizacijo, Federation of British Industry. Obojno ima pa značaj iskanja ožjih stikov in informacij, pogovorili se bodo o različnih organizacijski praksi industrije.

Kmetijska tovarna sladkorja v Jugoslaviji. V Bari Slivcu se je vršilo v nedeljo polaganje temeljnega kamena za zgradbo sladkorne tovarne producentov sladkorne pese. Nova akcijska družba je zasnovana za združenem temelju. Vsak producent sladkorne pese je podpisal šest delnic za katastralno oralo. Družba ima namen, da zlomi kartel sladkornih tovarn in da dobi za producente sladkorne pese boljše prodajne možnosti. Kapaciteto tovarne računajo na deset vagonov na dan. Oprema tovarne je preračunjena na 8 milijonov dinarjev. Dolej je vplačanih 5 milijonov dinarjev delniške glavnice.

Industrijska poročila iz Rusije. Iz Moskve prihaja vest, ki zna pomeniti v svetovnem gospodarstvu velikansko spremembo. Lani so ob robu mesta Solikamsk vrtili in so odkrili ogromne množine

Enrilo
Splošno priljubljen
kavni nadomestek
okusen i cenen.
Dobiva se v vseh
dobro asortiranih
kolonijalnih trgovinah.

Omejeno pooblastilo, ki ga pa pooblaščen trgovski potnik ne upotrebi.

(Iz sodne prakse.)

Dobavna pogodba za pšenico se je za toženca sklenila po njegovem sinu pooblaščenca, ki je tudi sklepno pismo podpisal. Ker toženec pogodbe ni izpolnil, ga je tožil pogodbeni nasprotnik za odškodnino. Tožbenemu zahtevku se je toženec uprl iz dveh razlogov: njegov sin je bil pooblaščen samo za mlevske izdelke in še to samo s pridržkom toženčeve odobritve, za pšenico zavezati ga pa ni imel pooblastila; brez ozira na to pa je sklep tudi bil sklenjen še z nekim posebnim stvarnim pogojem, ki se pa ni uresničil.

Po sprejetih dokazih je pravno sodišče tožbeni zahtevek iz obeh razlogov zavrnilo. Glede sina pooblaščenca, kar nas tu zanima, je navedlo te razloge:

Toženec je prigovarjal, da je imel sin V. strogo pooblastilo, kakor ga kaže pooblastilna lista in priložilo 12. in da tudi ni smel brezpogojno delati

sklepov, ampak le s pridržkom toženčeve odobritve. Tožnica pa je trdila, da je bil upravičen brezpogojno sklepati in da je torej po tem sklepu toženec obvezen. — Po dokazih je ugotovljeno, da je toženčev sin V. imel samo pooblastilo, delati sklepe v mlevskih izdelkih, ne pa tudi v žitaricah in še to samo s pridržkom odobritve s strani toženca. Toženčev sin V. je torej prekorachil svoje pooblastilo, ko je sklenil sklep, ki je dal povod za tožbo. Tako prekoračenje pa za toženca ni obvezno v smislu §§ 1009 in 1016 o. d. z. in v smislu čl. 52, 55 in 298, trg. zak. Če je nastala tožnica iz tega sklepa, t. j. radi njegove neizpolnitve kaka škoda, se sme držati samo prekoračitelja pooblastila, v smislu teh zakonskih določb, ne pa toženca. Toženec bi bil po tem sklepu obvezen le, če bi bil ta sklep naknadno odobril. To pa se ni zgodilo in tega tudi tožeča stranka sama ne zatrjuje. Tudi si toženec iz tega sklepa ničesar ni v svoj prid obrnil (§ 1016 o. d. z.).

Prizivno sodišče je sicer zavrnilo priziv in je potrdilo prvo sodbo, toda glede pooblastitve se je izreklo nastopno: Pravilna je sicer ugotovitev

kalija, ki pokrivajo prostor več kot 40 kvadratnih kilometrov in ki ležijo samo 100 metrov pod površino. Po dosedanjih cenitvah so ta nahajališča najvažnejša za onimi pri Stassfurtu na Nemškem. Skladišča so ob bregu reke Kame; ta je plovna in je zato transport kalija do Leningrada mogoč po vodni poti. — Produkcija glavnih panog državne industrije v Sovjetski uniji v okvirju najvišjega narodnogospodarskega sveta SSSR je bila v gospodarskem letu 1925-26 večinoma zelo večja kot v letu 1924-25. Skupna vrednost industrijske produkcije (izvzemši sezonsko produkcijo) je znašala l. 1925-1926 3.556.432.000 predvojnih rubljev, l. 1924-25 pa 2.559.925.000; to pomeni prirastek 38,94%. Število delavcev se je dvignilo od 1.726.915 na 1.944.401, torej za 12,59%. Rusi pravijo, da so dosegli vse to z lastnimi sredstvi brez pomoči inozemskega kapitala. — V preteklem gospodarskem letu so prodali Rusi okoli 150.000 ton železne rude v inozemstvo, leto prej pa 190.000 ton. Znižanje eksporta si razlagajo z znižanjem produkcije litega železa v nekaterih evropskih državah, ki torej niso potrebovale toliko surove rude. Sicer se je pa v zadnjih tednih eksport zopet dvignil; pred avgustom je znašala mesečna povprečnost eksporta 12.500 ton, v avgustu jih je bilo 16.000, v septembru pa 19.000. Ne beremo ničesar, kako je sedaj z onimi odkritji železa v kurški guberniji, o katerih se je toliko govorilo.

Kartel lima. Vemo že, da so one evropske države, ki izdelujejo limo, imenovale študijsko družbo, ki naj preiskuje pogoje za evropski kartel lima. Študijska družba ima 108 glasov, ki se takole razdelijo: po 16 glasov imajo Nemčija, Francija, Anglija in Italija; po 4 Avstrija, Ogrska, Češkoslovaška, Poljska, Belgija, Holandska, Španska, Švica in Rumunija; po 2 glasova Danska, Švedska, Jugoslavija, Latvija in Litva. — Tu nekaj ni prav; če glasove seštejemo jih je 110; morda sta Latvija in Litva skupaj. — V posameznih državah si razdelitev glasov uredijo tovarne lima med seboj. Vodstvo družbe ima odbor, ki obstoji iz zastopnikov Francije, Anglije in Nemčije.

Denarstvo.

Kupna moč lire se je radi zboljšanja valute v zadnjem času popravila, in sicer se je dvignila v oktobru od 14,64 na 15,28, tako, da se je lira približala vrednosti, ki jo je imela v začetku leta 1926. Naslednja preglednica kaže spremembe, ki jim je bila podvržena kupna moč lire v zadnjih letih in mesecih:

1913	(povprečno)	100,—
1922	(povprečno)	18,84
1923	(povprečno)	18,67
1924	(povprečno)	18,08
1925	(povprečno)	15,50
Januar	1924	16,34
februar	1924	16,03
marec	1924	15,98
april	1924	16,22
maj	1924	16,14
junij	1924	15,78
julij	1924	14,97
avgust	1924	14,60
september	1924	14,79
oktober	1924	14,89
november	1924	15,09
december	1924	15,14

Avstrijsko mednarodno posojilo. Začetkom decembra odpotuje sekijski šef avstrijskega finanč. ministrstva dr. Schiller v Ženevo. Dr. Schiller se bo pogajal z odločujočimi osebami Društva narodov radi novega mednarodnega posojila za Avstrijo.

Zlato 20-dinarski novi. Ministrskega predsednika Uzunovića je posetil direktor Narodne banke Novaković ter ga obvestil, da je prispela v državo večja množina napoleondrov po 20 Din, kovanih v Franciji. Vlada tega zlata ne bo dala v promet, marveč ga bo vporabila za izmenjavo z drugimi državami, posebno v kolikor bo imela poravnati račune v Avstriji.

Italijanski viseči dolg. Italijanski finančni minister Volpi je zasnoval načrt, ki ga imenuje on sam najdrznejši finančni manever mednarodnega denarstva. Gre v bistvu za to, da bi se izplačal ves viseči italijanski dolg do leta 1936. Bo pa to petodstotno posojilo, imenovano »posojilo butarice šib« (butarica, sveženj = fascio). Kolikor beremo bo posojilo pod prav ugodnimi pogoji.

Prava Italija. Lira se dviga, to vidimo povsod. In Italija pravi, da to dviganje

ni umetno, temveč da odgovarja naravnemu procesu ozdravljenja. Kdo pravi to? »Agenzia Stefani« in »Informazione della Stampa«. Prva je last finančnega ministrstva, druga je last ministrstva za notranje zadeve. Pri vsem tem pa kaže izkaz borbe za september padanje bančnih in industrijskih akcij za ca 10%, uradna indeksna številka se je dvignila na 579, deficit v trgovskem proračunu znaša okoli 7 milijard. Državna policija šteje 143.000, milica (fašisti) 300.000 mož; vse to je treba obleči, plačati in oborožiti. 8. junija je izšla tajna odredba, ki prepoveduje objavljanje pravih izdatkov za armado. In res nikjer ne beremo, koliko se izda za zračno brodogoj, koliko za transportna pota in koliko za opiralnišča brodogoja. »Journal des Finances« pravi, da je v državnem proračunu izkazani plus poldruge milijarde pravzaprav minus 1 milijarde; nadalje nam pripoveduje, da drži industrijo samo dolarsko posojilo, in da insolvente v strahotnem številu naraščajo. Res je tako; leta 1922 je bilo na mesec 297 insolvente, letos jih je 700. Tako se nam kaže prava slika Italije.

Davki in takse.

Davčna administracija v Ljubljani razglša: V smislu člena 209 finančnega zakona za leto 1926/27 z dne 31. marca leta 1926, št. 172 (Uradni list z dne 28. aprila 1926, št. 39) se objavi, da je priredba rentnine za davčno leto 1926 gotova in tudi naknadno odmerjenih nekaj primerov za prejšnja leta. — 15-dnevni rok za vpogled v odmerni izkaz se določa za čas od 16. novembra do 30. novembra 1926. Davčni zavezanci imajo pravico vpogledati v predpisanem izkazu le svojo davčno dolžnost (za druge le s posebnim peblastilom, kolkovanim s kolkom za 10 Din) pri mestnem magistratu v Ljubljani, ali pri podpisani davčni administraciji v Ljubljani, Breg št. 6/II., soba 6, med navadnimi uradnimi urami in v zgoraj določenem času. Prizivni rok konča dne 15. decembra 1926. Prošnje za odmerno podlago so podvržene taksi 5 Din in prizivi taksi 20 Din.

Promet.

Zaračunavanje potnih taks v prometu z inozemstvo. Minister pošte in brzojava je podpral naredbo, po kateri ekvivalent za obračunavanje poštnih taks v prometu z inozemstvom zniža na relacijo 1 zlati frank je 12 dinarjev (mesto dosedanjih 15 dinarjev), ki stopi v veljavo 1. januarja 1927.

Kupujmo in podpirajmo domači izdelek. izvrstno KOLINSKO CIKORIJU

RAZNO.

Kongres hmeljarjev. Poljedelci, ki se bavijo s pridelovanjem kmelja, so imeli v nedeljo kongres, ki se je vršil v Sivcu (Banat). Naloga kongresa je bila predvsem ta, da se preiščejo vzroki razmeroma nizke cene hmelja v Jugoslaviji v primeri s cenami v Nemčiji in Češkoslovaški.

Pogajanja med Nemčijo in Francijo za zblizanje. O pogajanjih za zblizanje med Francijo in Nemčijo se v zadnjih dneh ni slišalo mnogo in skoro se je zdelo, da so pogajanja prišla na mrtvo točko. V političnih krogih zatrjujejo med tem, da je bil v preteklem tednu storjen nov korak naprej na poti zblizanja med obema državama. Seveda ni zaznamovati ta napredek v vprašanju mobilizacije nemških železniških obligacij, ker je to vprašanje odvisno tudi od ratifikacije londonske in washingtonske pogodbe o ureditvi dolgov s strani Francije, pač pa je bil ta napredek storjen v drugem vprašanju, ki je tudi velike važnosti: v vprašanju razorožitve Nemčije. Ni več nikake tajnosti, da je Briand na zadnjem sestanku obrazložil Stresemannu, da je bilo treba s primernimi ukrepi in zagotovili pomiriti francosko javno mnenje, ki se še zmirom ne more prepričati, da bi Nemčija ne računala na revanšo. Stresemann je v glavnem pristal na to zahtevo. Nemške oblasti in ministerijalna kontrolna komisija so

se v zadnjem času z veliko vnemo lotile dela in so podrobno proučile vsa sporna vprašanja, ki se nanašajo na razorožitev Nemčije. Spor glede sestave poveljenišva državne obrambe je bil že rešen. Rešeno je bilo tudi vprašanje utrjevanja Königsburga. Nemška vlada je baje tudi pristala na to, da se reorganizira pruska žandarmerija in da se njena moč zniža na 1000 mož. Rešiti je nadalje tudi še vprašanje športnih in telovadnih organizacij, o katerih smatra, da imajo vojaški značaj. Kljub precejšnjim težavam pa prevladuje v berlinskih političnih krogih mnenje, da dobo vsa sporna vprašanja v doglednem času sporazumno rešena.

Stoletnica pariške borze. Pariška borza bo slavila še letos 100-letnico svojega obstoja, ki ji ga je zasigural že Napoleon. Sedanji prostori, ki zadostujejo za 2000 ljudi, so vzpričo ogromnega prometa postali premajhni in bo treba v najkrajšem času že itak ogromno stavbo še povečati.

Nemci in bolgarski tobak. Zastopniki bolgarske zadruge za pridelovanje tobaka Jurij Markov je pridobil več denarno močnih nemških tvrdk za udeležbo pri bolgarski tobačni produkciji. Kot protiuslugo za kredite, ki jih bodo dali Nemci bolgarskim zadrugam, bodo le-te dobavljale svojo produkcijo neposredno nemškim tvrdkam.

Gospodarske vesti. Nemški statistični državni urad poroča, da je bilo v oktobru na Nemškem 485 novih konkurzov. Za Nemčijo ne preveliko število. — Milanska banka Aughiossola je priglasila konkurz; pasiva znašajo 5 milijonov lir, aktiva 4. — Izkaz Češke narodne banke kaže 7. t. m. nazadovanje obtoka bankovcev za 277 milijonov Kč in dvig devizne zaloge za 41 milijonov Kč. Banke morejo letos sladkorno kampanjo same financirati in se jim ni treba zatekati k Narodni banki. Kovinsko kritje banke je preračunjeno na 769 in pol odstotkov. — Banka Treuga in Prometno-kreditna banka na Dunaju bosta z ameriškanskim kapitalom napravili pri Budimpešti električno centralo, ki bo krila vso potrebo Budimpešte in njenih cestnih lokalnih železnic ter tudi potrebo proge Budimpešta—Dunaj, ki jo bodo elektrificirali. — Na koncu lanskega oktobra je bilo na Poljskem 360.000 ljudi brez dela, letos pa samo še 196.000, za 45 odstotkov manj. — Donavska komisija bo za prihodnjih pet let premestila svoj sedež na Dunaj; preselitvene priprave so se že pričele. — Čeprav Nemčiji sami vagonov primanjkuje, je vseeno priskočila Avstriji s 300 premogovnimi vagoni na pomoč. Oktoberska bilanca največjih desetih londonskih bank izkazuje napram zadnjemu septembru prirastek vseh depozitov za 25,8 milijonov funtov na 1685,9 milijonov funtov; s tem je dosežen višek tekočega leta. Likviditetna kvota bank se je zvišala od 21,4 na 21,7 odstotkov, je pa še zmeraj razmeroma nizka. — Pengő stopi s 1. jan. 1927 definitivno v veljavo, in je tudi že borza v Budimpešti izdala tozadevna navodila. V zvezi z novo zakonsko odredbo o pengőju je določilo ogrsko finančno ministrstvo, da se bo nakovalo trideset milijonov novcev po 50 vinarjev, 45 milijonov po 20, 40 milijonov po 10, 60 po 2 vinarja in 20 milijonov po 1 vinar, skupaj v vrednosti 29.400.000 pengőjev. — Na Ogrskem je bilo v oktobru 83 prisilnih poravnay in 66 konkurzov. — Ogrske državne železnice bodo dale Rumunom 500 vagonov v najem, 18 dni bodo v Rumuniji, 19. dan bo morali priti nazaj, napolnjeni z eksportnim blagom. — Čehoslovaška vlada je prevzela protektorat nad praškim pomladanskim velesejmom, ki bo trajal od 20. do 27. marca 1927. — Anglija bo dala Rumuniji posojilo v znesku 30 milijonov funtov. — Bolgarska vlada namerava v zvezi s preustrojitvijo Narodne banke izdelati zakon, ki naj v interesu vlagateljev nadzoruje delovanje zasebnih bank. Same tiste banke bodo smele sprejemati vloge, ki bodo imele za to posebno državno dovoljenje, in te banke bodo pod nadzorstvom državnih organov. Banke, ki bodo sprejemale hranilne vloge, se ne bodo smele baviti s trgovskimi posli. — Velika poljska predilnica Briggs, ki po vojni ni nič delala, je sedaj spet z delom pričela. Zaposluje zaenkrat 1000 delavcev, pa jih bo s časom še več. — Do konca oktobra je bilo uvoženih v Veliko Britanijo okoli 15 milijonov ton premoga.

Eksport premoga, ki je vsled štrajka odpadel, cenijo na ca 25 milijonov ton, tako da znaša škoda v prvem polletju štrajka ca 40 milijonov ton. — Ogrski eksport jajec rapidno raste; v zadnjih mesecih se je dvignil za 20 odstotkov, če primerjamo eksport z eksportom lanskega leta. V ogrskih hladilnicah leži sedaj 4 milijone jajec, ki jih bodo tekem zime po večini eksportirali. — V prvi polovici oktobra so eksportirali Poljaki 300.000 ton manj premoga kot v prvi polovici septembra, to je 30,58 odstotkov. Vzrok je po manjkanje vagonov. — V Berlinu se je vršila polarna konferenca, na kateri so predlagali zgradbo Zeppelinov s 100.000 do 150.000 m³ za raziskovanje polarnih pokrajin.

Opozarjamo cenj. čitatelje na današnji oglas špedicijske družbe »Slovenija transport«, v zadevi nakladanja soli v monopolskem skladišču.

Ljubljanska borza.

dne 12. novembra 1926.

Blago: Bukovi hlodi, od 30 cm prem. napr., od 3 m napr., l., feo vag. nakl. post. bl. 235; bukova drva, suha, zdrava, meterska, feo meja den. 23; trami merkant., po kupčevi noti, feo vag. nakl. post. den. 245; testoni, monte, feo vag. meja den. 520; pšenica bačka 76/77, 2 odst., feo nakl. post. bl. 310; pšenica 75/76, feo vag. nakl. post. bl. 305; koruza um. suš., feo vag. nakl. post. bl. 170; koruza nova, času prim. suha, feo vag. nakl. post. bl. 135; koruza nova, času prim. suha, za december, feo vag. nakl. post. bl. 140; koruza nova, času primerno suha, za jan., feo vag. nakl. post. bl. 145; činkvantiin baranjski, feo vag. nakl. post. bl. 235; koruza nova, v storžu, feo vag. nakl. post. bl. 90; ajda prekm., feo vag. nakl. post. bl. 335; rž 71/72, 2 odst., feo vag. nakl. post. bl. 217,50; oves novi, feo vag. nakl. post. bl. 165; ječmen krmilni, 62/63, feo vag. nakl. postaja bl. 170; ječmen krmilni, 63/64, feo vag. nakl. post. bl. 180; ječmen letni, 65/66, feo vag. nakl. p. bl. 192,50; otrobi drobni, feo vag. nakl. postaja bl. 125; fižol beli, 3—4%, feo vag. nakl. post. bl. 180; fižol rmeni, 3 do 4 odst., feo vag. nakl. post. bl. 180; krompir, feo vag. slov. post. bl. 135; laneno seme, feo Ljubljana den. 380 laneno seme Podravina, feo Ljubljana den. 370.

Vrednote: Invest. pos. iz leta 1921 den. 75, bl. 79; vojna škoda den. 335; zast. listi Kranj. dež. banke den. 20, bl. 22; kom. zad. Kranj. dež. banke den. 20, bl. 22; Celjska posojilnica den. 195, bl. 198; Ljublj. kred. banka den. 140; Merkantilna banka den. 99; Prva hrv. šted. den. 865, bl. 868; Kreditni zav. den. 165, bl. 175; Strojne tov. den. 100; Trboveljska den. 325; Papirnice Veveč den. 105; Stavb. družba den. 55, bl. 65; Šešir den. 104.

TRŽNA POROČILA.

KOVINSKI TRG.

Cena šibre je šla v Ameriki za 50 cts nazaj; ceno šibre smatrajo za barometer ameriškega jeklenega trga. Neprestano se dvigajoča cena premoga je začela konsumente vznemirjati. Cena surovega železa se dobro drži, pa je vseeno veliko producentov, ki so z ozirom na negotov premogovni položaj glede prodaje za prvo četrtletje bodočega letá precej oprezní.

Na evropskem železnem in jeklenem trgu ni prinesel pretekli teden nobene posebne spremembe. Angleško povpraševanje vpliva še nadalje pozitivno na trgovino in daje vsemu kontinentalnemu trgu dobro podlago. Na eksportnem trgu so ostale cene stare: železo v palicah 5/15, valjana žica 6, surova pločevina 5/12 do 5/16,6, srednja 6/15, fina 7 in dalje.

V ospredju zanimanja je bil v začetku novembra francoski frank, ki je svojo navzgor vodečo pot nadaljeval. Brez oziroma kolebanje kot posledico spekulacije se nekam zdi, da bo frank obdržal svojo trdno tendenco; vprašanje je samo, kje se bo določila meja. Nekateri mislijo, da se bo frank stabiliziral na bazi 125 frankov = 1 funt; drugi zopet govorijo o 140 frankih; beremo pa tudi, da hočejo frank pustiti še naprej in da mu hočejo priboriti staro veljavo nazaj. Posledice dvigajočega se franka se doslej še nikakor niso tako javile, kakor smo brali v marsikakšnem tendencioznem poročilu; samo v nekaterih industrijskih okrajih opažamo izrazito mirnejšo tendenco, ki je dobila svoj izraz v omejitvi delovnih ur.

Tudi v Franciji je premogovno vprašanje zelo važno in je predmet živahnega razpravljanja. Pogodba med nemškim premogovnim sindikatom in med francosko premogovno industrijo poteče s koncem t. m., nove premogovne cene do-

slej še niso znane; najbrž bodo fiksirane nad 16 nemških mark. Dalje je gotovo, da je nadaljna cena odvisna od položaja na Angleškem. Na splošno dviganje premogovnih cen pa že zato ni misliti, ker je šel tudi frank navzgor. Zanimivo je dviganje v produkciji koksja; v departementih Nord in Pas de Calais so ga napravili lani v prvih devetih mesecih 1.710.000 ton, letos v istih mesecih pa 2.137.000 ton.

Beremo, da je program jeklenega kartela za tekoče četrtletje določen na 8 milijonov ton, na leto torej na 32 milijonov ton. Prim. o tem tudi naš članek: Razdelitev kvot surovega jekla.

Na Angleškem so šle cene spet gor. Cleveland je v preteklem tednu takole notiral: št. 1 šilingov 125, št. 3 120, št. 4 119. Položaj na trgu se ni spremenil, blaga je slejkoprej zelo malo. Malo je upanja, da bi se položaj pred koncem leta spremenil; tudi, če bo štrajk končan, bo pretok še dosti vode, preden se bo začelo normalno obratovanje. Zanimive so angleške eksportne in importne številke za oktober; iz okraja Cleveland so eksportirali 27.000 ton železa in jekla, najnižja dosežanja številka. — Francoska železna industrija je s svojo zaposlenostjo lahko zadovoljna. Produkcija je še nadalje zelo velika, ker je angleško po-

vpraševanje izpraznilo skladišča francoskih producentov. Francoske tovarne so z eksportnimi naročili preskrbljene za več mesecev. Domači trg se ni nič izpremenil, kupčija je mirna. Cene so se stabilizirale; producenti surovega železa računijo s tem, da bo sedanja cena 600 frankov ostala nespremenjena tudi v decembru. Z nižjimi cenami računijo šele v januarju. V septembru so producirali 785.000 surovega železa in 756.000 jekla, na koncu septembra je delalo 153 plavžev. — Položaj belgijskega trga je trden, eksportna trgovina je zadovoljiva. Zadnje domače cene so bile tele: železo v palicah 1075 belg. frankov, tračnice 1000, surova pločevina 1200, srednja 1300, fina 1350 do 1400. — O Luksemburški ni novega, kupčija prav zadovoljiva. — Tudi na Nemškem je razvoj brez prekinjenja ugoden; tovarne so dobile večja naročila, zlasti v konstrukcijskem in paličnem železu, in se more zaposlenost označiti kot zelo zadovoljiva. — O češkem trgu ne moremo nič novega povedati. Zaposlenost podjetij ni enotna, čuti se, da je sezija že zelo pri kraju. Zdi se, da bodo po dobri konjunkturi nemških in poljskih tovarn prišlo polagoma na vrsto tudi češkoslovaške. Večja naročila so dobile češke tovarne od Nemcev, že v prejšnjih tednih, ker Nemci vsled števil-

nih naročil niso mogli sami blaga izgotoviti. Praška železna industrijska družba je spet dobro zaposlena.

Dunajska borza za kmetijske produkte (10. t. m.). Ameriški tečaji popustili. Tudi na budimpeštanskem tržišču so spocetka tečaji popuščali, koncem borze pa so se zopet okrepili. Na dunajskem tržišču, ki je pokazovalo zelo dobro frekvenco, je bila tendenca čvrstejša. Uradno notirajo v šilingih vključno blagovnoprometni davek brez carine za 100 kg: pšenica: domača 41—42, madžarska Tisa, 79—80 kilogram 46.50 do 47.50, jugoslovenska 77—78 kg 43.50—44; rž: 32—33.50; ječmen: domači 1. 37—40; turščica 23.75—24.75; oves: domači 25.50 do 26; moka »0« (v trgovini na debelo); domača 75—78, madžarska 72—76, jugoslovenska 70—74.

DOBAVA, PRODAJA.

Dobave: Ekonomsko odelenje direktije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 16. novembra t. l. ponudbe za dobavo pisalne krede, oljnatega minija, terpentinovega olja, klobučevine; do 19. novembra t. l. za dobavo železnih blagajin; do 26. novembra t. l. za dobavo gorilcev za petrolej. Pogoji so na vpogled pri imenovanem odelenju vsak delavnik od 10.

do 12. ure. — Direkcija državnega rudnika v Velenju sprejema do 16. novembra t. l. ponudbe za dobavo raznega želeja, jekla in mazilnih plošč; do 18. novembra t. l. za dobavo smrekovih plohov; do 20. novembra t. l. za dobavo jamskega lesa; do 22. novembra t. l. za dobavo 2 motorjev za direktni pogon centrifugalne pumpe in za dobavo transformatorskega olja. — Direkcija državnega rudnika v Kakanju sprejema do 19. novembra t. l. ponudbe za dobavo železne pločevine. — Direkcija državnega rudnika v Brezi sprejema do 20. novembra t. l. ponudbe za dobavo žarnic. — Vršili se bosta naslednji ofertalni licitaciji: Dne 22. novembra t. l. pri ministrstvu vojske in mornarice, ekonomsko odelenje v Beogradu glede dobave 40.000 novih vreč iz jute; dne 29. novembra t. l. pri direktiji državnih železnic v Sarajevu glede dobave materiala za stranišča in vodnjake.

Prodaja. Vršili se bosta naslednji ofertalni licitaciji: Dne 15. novembra t. l. pri Intendantnem slagališču Moravske divizijske oblasti v Nišu glede prodaje odpadkov od jutinih vreč; dne 23. novembra t. l. pri komandi mesta v Ljubljani glede prodaje kosti.

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.

SLOVENIA-TRANSPORT d. z. o. z., Ljubljana, Miklošičeva cesta 36.

Izvršuje vse spedijske posle: reekspedicije, vskladiščenja, prevoze, carinjenje robe. — Telefon št. 723.

Carinsko posredništvo Just Piščanec, Ljubljana, Miklošičeva cesta 36.

Izvršuje ocarinjenje, carinske deklaracije, rekurze in vsa v carinsko stroko spadajoča dela. — Telefon št. 723.

Edino **šivalni stroji** in najboljši **kolesa** za rodbino, obrt in industrijo so le **JOS. PETELINCA** Gritzner Adler. Najnižje cene! Tudi na obrokel! Ljubljana, blizu Prešernovega spomenika. Pouk v vesenju brezplačno. — Večletna garancija.

Izšla je Blasnikova VELIKA PRATIKA

za navadno leto 1927 ki ima 365 dni.

»VELIKA PRATIKA« je najstarejši slovenski kmetijski koledar, koji je bil že od naših pradedov najbolj vpoštevan in je še danes najbolj obražtan.

Letošnja obširna izdaja se odlikuje po bogati vsebini in slikah. Opozarjamo na davčne spise, koje mora vsak čitati, da bo vedel, kaj smo plačevali nekdanj, kaj in koliko mora plačevati danes zlasti Slovenija.

Dobi se v vseh trgovinah po Sloveniji in stane 5 D. Kjer bi jo ne bilo dobiti, naj se naroči po dopisnici pri

J. Blasnika naslednikih tiskarna in litografski zavod Ljubljana, Breg št. 12

TRIKO-PERILO za moške, žene in otroke, volna v raznih barvah, rokavice, nogovice, dokolenice, nahrtniki za šolarje in lovce, dežniki, klobi, šifoni, žepni roboti, palice, vrece, noži, škarje, potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje, brivce edino le pri trvdki

Josip Petelinc Ljubljana blizu Prešernovega spomenika. Najnižje cene! Na veliko in malo!

„Trgovski list“

Časopis za trgovino, industrijo in obrt

se pripoča p. n. trgovcem, industrijem in obrtnikom za naročanje, razširjanje in inseriranje.

Naklada soli.

Z ozirom na odredbo „Uprave monopolnega skladišča soli v Ljubljani“, da ukine z 11. novembrom 1926 nakladanje soli v lastni režiji, obveščamo vse p. n. trgovce in industrijalce ljubljanske in mariborske oblasti, da smo dogovorno z 11. novembrom 1926 prevzeli stalno nakladanje pri izdavanju soli v Monopolnem skladišču in sicer po isti ceni kot do sedaj t. j. Din 15.— za tono, vsled česar odpade dostavljanje delavcev od strani p. n. trgovcev.

Prevzemamo obenem tudi vsa naročila za dobavo in dostavo soli, posebno za izvenljubljanske trgovce in industrijalce. Plačilni postopek za sol kot dosedaj. Dobava točna in hitra.

SLOVENIA-TRANSPORT d. z. o. z. Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 36. Telefon 723.

Veletrgovina kolonijalne in špecerijske robe

IVAN JELAČIN, Ljubljana

Zaloga sveže pražene kave, mletih dišav in rudninske vode.

Točna in solidna postrežba! Zahtevajte cenike

TISKARNA MERKUR

TRGOVSKO-INDUSTRIJSKA D. D.

LJUBLJANA, Simon Gregorčičeva ulica 13.

Se priporoča za tisk vseh trgovskih, obrtnih, industrijskih in uradnih tiskovin.

Lastna knjigovoznica TELEFON ŠT. 552

Tiska časopise, knjige, brošure, cenike, tabele, statute, vabila, letake, lepake, posetnice i. t. d.

TELEFON ŠT. 552